

NGUYỄN VĂN NGUYỄN MỘT NHÀ BÁO - NHÀ VĂN NGHỆ NHÂN DÂN

Lịch sử đấu tranh của dân tộc Việt Nam là lịch sử đấu tranh của một dân tộc anh hùng, bền bỉ và kiên cường đấu tranh chống kẻ thù xâm lược. Trên bất cứ chiến trường nào những người con đất Việt cũng anh dũng, can trường kể cả trên mặt trận không tiếng súng như trận tuyến báo chí phát thanh và văn nghệ. Xin được nhắc tới người chiến

Nguyễn Văn Nguyễn (1910-1953) Giám đốc Đài phát thanh Tiền Giang

sĩ cốt cán và cũng nhân kỷ niệm 110 năm ngày sinh của ông, người đã được Chủ tịch Hồ Chí Minh ký sắc lệnh truy tặng Huân chương độc lập Hạng nhất - Đồng chí Nguyễn Văn Nguyễn – Đại biểu quốc hội khóa đầu tiên tỉnh Mỹ Tho nay là tỉnh Tiền Giang, một nhà báo – nhà văn nghệ nhân dân tài hoa.

Nguyễn Văn Nguyễn sinh ngày 15-3-1910 tại huyện Châu Thành, tỉnh Mỹ Tho (nay là tỉnh Tiền Giang). Cha là một thầy giáo dạy chữ Nho kèm chữ quốc ngữ ở làng, nhưng mất sớm, lúc ông mới 10 tuổi. Nhờ thông minh, học giỏi nên sau khi học xong tiểu học ở Mỹ Tho, ông được cấp học bổng lên học Trường Sư phạm Sài Gòn. Do tham gia vào cuộc biểu dương lực lượng yêu nước của đồng bào Sài Gòn - Gia Định nhân đám tang cụ Phan Châu Trinh, ông bị đuổi học.

Ra khỏi trường, ông xin vào làm việc ở Công ty xe lửa Đông Dương. Được các

đồng chí trong Hội Việt Nam cách mạng thanh niên giác ngộ, diu dắt, ông tham gia vào tổ chức này. Năm 20 tuổi, được kết nạp vào Đảng Cộng sản Đông Dương. Ngày 13-7-1930, Nguyễn bị bắt giam, nhưng vì không đủ chứng cứ để buộc tội, nên chỉ bị 3 tháng tù án treo.

Tháng 5-1931, khi Tỉnh ủy Bến Tre được thành lập, dưới sự chứng kiến của đồng chí Phạm Hùng, Nguyễn Văn Nguyễn, nguyên là Trưởng ban cán sự Đảng ở đây, được cử làm Bí thư Tỉnh ủy lâm thời. Ngày 16-6-1931, trong khi đi công tác ở Trà Vinh, ông bị mật thám bắt và bị kết án tù, đày đi Côn Lôn.

Năm 1934, mãn hạn tù, ông trở về Sài Gòn, tìm cách liên lạc với tổ chức Đảng. Biết Nguyễn Văn Tạo, vốn là đảng viên Đảng Cộng sản Pháp, bị trục xuất về nước đang ở trong ban biên tập báo *La Lutte*, ông đến xin cộng tác. Trên báo này, Nguyễn Văn Nguyễn viết một loạt bài phóng sự về Côn Lôn vạch trần chế độ tù nhân dã man và hà khắc của thực dân.

Năm 1935, khu Xứ ủy Nam kỳ và Thành ủy Sài Gòn được khôi phục lại, ông bắt liên lạc với Đảng và tiếp tục hoạt động công khai trên báo chí. Ông viết cho tờ báo *Mai* của Đào Trinh Nhất và tờ *Dân quyền* do Sandrien một người Pháp tiến bộ chủ trương.

Năm 1937, Trung ương Đảng chủ trương ra báo *La vant Garde*, do đồng chí Hà Huy Tập chỉ đạo, ông được phân công làm thư ký tòa soạn.

Ngày 19-7-1937, bị bắt giam cùng Nguyễn An Ninh, bị kết án 2 năm tù giam và 5 năm biệt xứ. Cho đến đầu tháng 9-1939, cả hai được phóng thích. Nhưng ra khỏi tù chưa đầy một tháng thì bọn mật thám bắt lại và lần này chúng đày ông ra Côn Lôn.

Cuối năm 1944, địch có chủ trương đưa một số tù từ Côn Lôn về Bà Rá, trong số đó có ông. Sau cuộc đảo chính của phát xít Nhật (9-3-1945), tình thế cách mạng có nhiều biến chuyển sôi sục, ông cùng với một số đồng chí vượt ngục về Sài Gòn, tham gia việc chuẩn bị cướp chính quyền.

Sau Cách mạng tháng Tám năm 1945, Nguyễn Văn Nguyễn là Ủy viên Xứ ủy Nam kỳ, được bầu làm đại biểu Quốc hội tỉnh Mỹ Tho, khóa đầu tiên của Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

Trong kháng chiến chống Pháp, ông lần lượt giữ nhiều chức vụ quan trọng: Ủy viên Ủy ban Kháng chiến Hành chính Nam bộ, Ủy viên ban Tuyên huấn Xứ ủy Nam bộ, Giám đốc Sở Thông tin Nam bộ, Giám đốc Đài phát thanh Tiếng nói Nam bộ, chủ bút báo *Cứu quốc Nam bộ*... Ông là một trong những người lãnh đạo đọc nhiều, viết nhiều và nhanh. Nhiều ý kiến của ông mang tính chất chỉ đạo sâu sắc, có tác dụng hướng dẫn lớp cán bộ trẻ trong việc tiếp thu quan điểm lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin. Ông viết bài thường xuyên cho các báo như *Nhân dân miền Nam*, *Thống nhất*, tạp chí *Nghiên cứu*... Là Giám đốc Đài phát thanh, Nguyễn Văn Nguyễn đồng thời là cây bút chính luận sắc sảo nhất, có khi do yêu cầu tiến công địch, ông viết một lúc cả bài tiếng Việt và bài tiếng Pháp (cho buổi phát thanh bằng tiếng Pháp).

Với trách nhiệm là người lãnh đạo công tác ngành tuyên huấn, ông không những chỉ nắm vững tư tưởng, chỉ đạo của Trung ương về mặt chủ trương, đường lối, mà còn tỏ ra am hiểu khá sâu về công tác văn hóa, văn nghệ trong giai đoạn kháng chiến. Những thành quả đạt được trên mặt trận văn hóa nói chung và văn nghệ nói riêng của thời kỳ 9 năm chống Pháp ở Nam bộ có phần đóng góp to lớn của ông, từ việc chỉ đạo về đường hướng cũng như về tổ chức. Bản thân ông cũng là một cây bút tài hoa, có nhiều uy tín trong giới báo chí ở Nam bộ, với những bài phê bình, nghiên cứu, sáng tác có giá trị.

Năm 1953, có quyết định của Trung ương Đảng Cộng sản điều động ông ra Bắc để nhận công tác mới, trong lúc cuộc kháng chiến đang hồi phát triển thắng lợi. Trên đường đi, khi ra đến Bình Định, thì ông bị sốt thương hàn. Căn bệnh hiểm nghèo đã khiến ông qua đời ngày 25-3-1953, giữa lúc cách mạng đang chuyển vào thời kỳ tích cực cầm cự chuẩn bị tổng phản công.

Hai mươi ngày sau, khi ông qua đời, báo *Nhân dân miền Nam* số ra ngày 20-4-1953, đã dành một trang báo đưa tin và tiểu sử, tỏ lòng thương tiếc một tài năng lớn đã mất, trong đó có nhận định: “Đồng chí Nguyễn Văn Nguyễn là một chiến sĩ cốt cán, một nhà viết báo có tài, nhà văn nghệ nhân dân”.

Để tưởng nhớ công lao suốt đời hy sinh cho sự nghiệp cách mạng, ngày 30-4-1975, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký sắc lệnh truy tặng ông Huân chương Độc lập hạng nhất.

Hồng Hạnh